imprimé sur www.torah-box.com/torah-pdf

מו: **האיש מקדש פרק שני קידושין**

ושמע מינה מעות בעלמא חוזרין. פי' אם אמר לה התקדשי בפרוטה זו וכזו וכזו ובעוד שלא נגמרו הקידושין חזר בו מלקדשה לא אמרי' דליהוי המעות שמסר לה קודם החזרה מתנה אלא פקדון הוא אצלה ומחזיר לו[א] וה"ע אמרינן כשאמר לה התקדשי בתמרה זו וכזו וכזו ובעוד שלא גמר דיבורו אכלה הראשונה ושניה מה שאכלה מלוה הן אצלה ולא יחזור שלא [ב]מה שהוא נעין ולכך צריך פרוטה בתחרונה דאי אמרת מעות בעלמא מתנה והיכא דלא נגמרו הקידושין הוי המעות הראשונים מתנה אצלה ולא בעיא לאהדורינהו היכא דגמר דבריו לשם קידושין כי הכא גימא דיחולו הקידושין אף על אותן תמרים שאינם נעולם וכי אכלה מדיה אכלה דבעלמא בעלמא לא הוו קידושין שהרי מתנה הן אצלה כי הדר ביה מקידושין אבל הכא שלא חזר מלקדשה נהי נמי דכי אכלה הראשונה עדיין לא גמר כל הקידושין [ג]ומקדשה נמי אף בקמייתא כיון דבתורת קידושין אתו לידה דהוו כמו נתאכלו המעות דלקמן (דף נט.) דאמרינן דמקודשת כיון דבתורת קידושין אתי לידה אפילו אין שוה פרוטה אלא בקמייתא או בכולן מקודשת [ד]ויוכל להיות דבהא פליגי רב ושמואל ורבי אמי דרב ושמואל סברי מעות בעלמא מתנה ולא מיבעיא דלא נעינן שוה פרוטה בתחרונה אלא אפילו כולן מלטרפות וא"כ היכי מצי קאי אספיפא והא קתני עד שיהא בתחת מהן שוה פרוטה אלא קאי אריש דפריסת ורבי אמי סבר מעות בעלמא מחיים כדפריש:

[ה]**וקסבר** בעה"ב נתקנה עיסתו כו'. מעיקרא אוקמא משום חורבא דכהן ולא אוקמא משום בעה"ב משום דכהן גופיה ידע אי ממיל אכל בעה"ב לא ידע דמחיל כהן]. ת"ר: **דאיתמר** אית דגרס איתמר בלא דל"ת והלין עמהם דלא שייך המחלוקת לכאן כלל [ו]אפילו למ"ד דבתחתון מעות מחוברין היינו משום דאדם יודע כו' וגמר ונתן לשם פקדון אבל היכא דאינו יודע אם יחולו אם לא שמא נתן לשם מתנה ועוד דאי גרסי' דאיתמר קשה רב אדרב דלעיל [ז]פירש שלא רצה להעמידה כר' אמי דמוקי לה אספיפא משום דסבר מעות מתנה והכא קאמר דחתכין לכך גרסה דגרסינן איתמר דמילתא באפיה נפשיה היא: [**מן** הנקוב **על שאינו** נקוב תרומה. לענין שאין הכהן חייב להחזירה וגם אין הבעה"ב חייב להפרים עוד משאינו נקוב דכיון דאין עליו חיוב תרומה אלא מדרבנן הם אמרו דאין צריך תיקון אחר לשאינו נקוב]. ת"ר:

אם אינו קדוש נשואה **חטא** למה. למ"ד התם (תמורה דף ד:) כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד מהני דאי לא מהני אמאי לקי ניחא מאי דקאמר דהתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה דאי אינו קדוש נשואות חטא למה אבל למ"ד התם דאי עביד לא מהני והא דלקי משום דעבר אמילתא דקאמר רחמנא ח"כ קשה מאי קאמר הכא גמרא אם אינו קדוש נשואות חטא למה דילמא לעולם אימא לך דאינו קדוש ואפ"ה איכא נשואות חטא דעבר אמילתא דקאמר רחמנא ויש לומר דודאי בעלמא לא מהני

ונתן לשם מתנה ויחזור ויתרום: **מי לא תנן**. כה"ג ולא אצריכיתה לאהדורי: **ויחזור ויתרום**. מן הנקוב שלא נפטר בראשונה ולא אמרי' נהדריה כהן שמא יאמר בעל הבית נתקנו פירותיו: **אכעיה**. בזיקל"ש: **שאני התם דמדאורייתא תרומה מעליא היא**. הילכך לא מצי למימר ליהדרה להיות טבל דיערבינהו עם פירותיו וגזירה דמורכבה נמי ליכא דא"נ לא אייתי לך ואכל להו לשארא ליכא איסורא דאורייתא דהא איפטרו: **כברימכם אם חלבו**. לא תשאו חטא הא אם תרימו את הרעה שבו תשאו חטא אם אינו קדוש נשואות חטא למה: לא

ושמע מינה מעות בעלמא חוזרין. כל קידושין שאינו קידושין לא אמרי' מעות מתנה אלא פקדון ותחזרין והיינו דקרי לה לכך אוכלת ראשונה מלוה דיהון דאכלתו וליתנהו בשעת גמר קידושין לא מקדשה בהן והוה להו כפקדון שאכלתו ואיתעביד מלוה בתאכילתה דאי אמרת מעות בעלמא מתנה ואי לא גמיר קידושין לא בעיא לאהדורינהו השתא דגמיר לאו מקדש במלוה הוא ומתנה נמי לא הוי דהא ע"מ קידושין נתנו וגמר דבריו: **אינה חלה**. דכתיב [ב] ראשית עריסותיכם: **וגזל הוא ביד כהן**. אם אינו מחזירה לבעלים: **שאני הכא**. להכי אצריכה רבנן לאהדורי דנפק מינה חורבה: **ממשה רבעים קמח**. חמשה לוגין לפורים חייבין בחלה שהן ו' ירושלמיות שהן שבע מדברייות וביצה וחומש ביצה דהיינו עריסותיכם כדי עיסת מדבר [ג] עומר לגולגולת והעומר עשירית האיפה והאיפה שלשה סאין והסאה ששה קבין והקב ארבע לוגין נמצא איפה ע"כ לוגין עשירית של ע' לוגין שבעה לוגין פשו להו שתי לוגין שהן שניים עשר ביצים עשירית שלהן ביצה וחומש ביצה הרי עומר שבעה לוגין וביצה וחומש ביצה הוסיפו בירושלים על המדות שתות והגדילו קבין ולוגין שתות מלבר דהוה חומשא מלגאו נתנו שם הראשונות בחמש פשו להו לוג מדברי וביצה וחומש והן לוג ירושלמי כיצד לוג מדברי ששה ביצים תהו בחמש ביצים גדולים הרי לוג ירושלמי חסר ביצה גדולה עשה מביצה וחומש ביצה מדברית שבידך ביצה ירושלמית שחומש ביצה הוא שתות מלבר להוסיף על ביצה מדברית להשלים ביצה ירושלמית הרי שם לוגין ירושלמיות והם חמש ביפורייס שהביפורייס עודפות על ירושלמיות שתות: **דומנין דאיש לכהן פחות**. מכשיעור והאי קמח שנתן לו ישראל לשם חלה וקסבור ששם חלה עליו ואינו חייב בחלה להצטרף ולהשלים את השיעור: **ואלוש להו בחדי דדדי**. ולש אותם ביחד: **ופחוי תרומה ולא תאכל עד שיפרוש עליה חלה ממקום אחר**. למה הזקיקוהו להחזירו ממחת מוכרח זו יאמרו המפרים חלתו קמח הרי היא חלה דגמר ונתן לשם מתנה ולא תאכל לכהן עד שיפרים הכהן עליה חלה: **מי לא תנן**. דכוותה לא הצריכוהו להחזירה: **הנקוב על שאינו נקוב**. דהוה ליה מן המיוב על הפטור: **תרומה היא**. שאין הכהן חייב להחזירה: **ולא תאכל**. לכהן דהא טבל גמור הוא שלא חל שם תרומה עליה שהרי בשביל דבר פטור הפרישה וטבל אסור אף לכהן: **עד שיפרים עליה תרומה ממקום אחר**. והאי ממקום אחר לאו דוקא דה"ה אם מפרים עליה מייניה ובייהו [ד]: **כשני מאני לייט**. נקוב ושאינו נקוב שני כלים הם וכי אמרת לכהן חזור והפרש עליה שטבל הוא שלא חל שם תרומה עליה ליית לך: **כחד מנא**. כגון חלת קמח שניטלה על קמח הנותר שם כי אמרת ליה לכהן אינה חלה חזור והפרש עליה לא ליית לך לפיכך הצריכוהו להחזירה: **כהן מילף לייט**. דהכהנים זריזים [ה] וכשרים הם לתרן נותנין תרומה אלא לכהן חבר [ו] ולמה הצריכוהו להחזירה משום בעל הבית דאי מעכב לה כהן סבור נתקנה עיסתו: **וניהוי תרומה ויחזור ויתרום**. ולמה הזקיקוהו להחזיר מילתא זו יאמרו המפרים חלתו קמח הרי זו תרומה [ז]וגמר

מסורת הש"ס

ז) ניטין מה. כ"מ טו: ערכין ל. **ב)** חלה פ"ג מ"ח, ג) [כתפ"י טוסף: וגמר], **ד)** [כתפ"י וכדפו"ר: וחלים, וכ"ה הרש"ש, וכ"ה בר"ש ד"ה וחלים], **ה)** [כתפ"י: מפרישים חלה וכו' דסבר טעמא מאי], **ו)** יומות פט: דמאי פ"ה מ"י, **ז)** [כתפ"י טוסף: אלא מתנה עיסתו], **ח)** [דמאי פ"ה מ"ו יומות פט. מנחות ע.], **ט)** יומות פט. תרומות פ"ג מ"ח, **י)** פ"מ ט. כ"ב פד: קמג. יומות פט: תמורה ה. **כ)** [במדבר טו:], **ל)** [שיטומ"ק פג ע"ב, ע"ס], **מ)** [עי' תוס' יומות פט ע"ב ד"ה ממקום], **נ)** [שבת כ ע"א], **ס)** [סנהדרין ל ע"ב], **ע)** [נ"ל דגמר. ורש"ל], **פ)** [נדפו"ר טוסף על. וכ"ה"ל. ורש"ס], **צ)** [נדפו"ר: מקדשה. וכ"ל"ל. ורש"ס], **ק)** [נ"ל ויכול. ורש"ל], **ר)** נ"ל אחר ד"ה מן הנקוב, **ש)** [נדפו"ר: פיכמתי. וכ"ל"ל], **ת)** [נדל"ל קרי להו מלוה], **א)** [שם עו ע"ב].

תורה אור השלם

ו. ולא תשאו עליו חטא בְּהָרִימְכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ וְאֶת קָדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תְחַלְּלוּ וְלֹא תָמוּתוּ: במדבר יח לב

לעזי רש"י

בזיקל"ש (בזדיק"א). אבטיח.

מוסף תוספות

א. כיון שלא באו לידה בתורת קדושין. תוס' הרא"ש. **ב.** ובראשונים נקטו איפכא: דאפשר דרב אמי בההיא דשמואל ס"ל דחליא מילתא באדם יודע. תוס' טוך ועוי"ר (ועי' מהרי"ם).

עין משפט נר מצוה

סט א ב מי' פ"ו מהל' זכיה ומתנה [הל"י ט] והל"ב עוש"ע אה"ע סי' כ סעי' ג כ:

ע ג מי' פ"א מהל' כלאים הלכה ו סמג עשין קמח עוש"ע יו"ד סי' שמ סעי' ה:

עא ד מי' פ"ה מהל' תרומות הלכה יז:

ה [מי' שם]

עב ו מי' שם הל' כב שו"ע יו"ד סי' שלא סעי' סה:

עג ז מי' שם הל"ג [שו"ע שם סעי' עג]:

מוסף רש"י

מעות חוזרים. הקידושין מחזרין לו (ב"מ פז:). מעות של קידושין מחזרין (ניסין מה:). ולא תאכל. לכהן על שיחן על קלה זו תרומה ומעשר ממקום אחר, דמתוקנין ליה בטבל גמור (יבמות פט:). מאירנו נקוב על הנקוב תרומה. ומותר לכהן דהוי ליה מן הפטור על המיוב הלכך אע"ג דהא דאפרים עלה לא מיפטר בהך תרומה אלא מיל עלה שם תרומה אפ"ה לא אמרינן לא תאכל וכו' דהא לא איכפת לן לי אכל לה כהן בטבל אחין עליה דין טבל ותרומה (יבמות פט:). ולא תשאו עליו חטא. הא אם לא תרימו מן המוכר תשאו חטא (יבמות פט:). שהתרומה מקדש כמו שהיא רע ואין מקנה להאליפה ולא לאחור ולתרוס (רש"ש ב"ב פו:). שלא עשית מצוה מן המוכר (שם קפג:). נשואות חטא למה. הא לא עבר ולא מידי ומאחר ותרוס מן הפיפה (שם ושם).

תוס' ר"י הזקן

מעות בעלמא. שנתנו שלא לשם קדושין, והם אינם יכולים להיות אלא מעות בעלמא ולא קדושין. חוזרים. דהא הכא אם יש בראשונה שוה פרוטה ולא באחרונה אינם קדושין וקא קרי [ב] מלוה אלמא חייב להחזירן דאי הוי מתנה הויא מקודשת. ומסתברא דל"ג דאיתמר, אלא איתמר דמילתא באפי נפשה היא דכי אמרינן הכא מעות בעלמא דומיא דהכא שחשב לקדשה במלוה והוו קדושי טעות, ודכוותה תניא בפ' המדיר (כתובות עג. ב) קדשה בטעות כיצד כגון שקדשה בפחות משוה פרוטה וקדושי טעות הם, ואסיקנא בפרק המדיר [ג] דמעות חוזרין, ואפילו לרבי דאמר בפרק מי שמת (ב"ב קמה. א) (לקידושין בטבעין) (דקדושין לשבועין) ניתנו כלומר דלא הדרי, ואסיק דרב אשי כוותיה. אבל לענין פלוגתא דרב ושמואל הא קי"ל הלכתא כשמואל בדיני והוו מעות מתנה. וכן פסק הרי"ם בזכייה פרק ששי (ה"כ).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com